

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

17.11.2011

Асоциация на индустриалния капитал в България вчера в медиите

[Българско национално радио](#)

✓ Интервю с Васил Велев

<http://bnr.bg/Audio.aspx?lang=1026#http://bnr.bg/sites/horizont/Shows/Current/NeshtoPoveche/economics/Pages/stoev1611.aspx>

Увеличаването на пенсиите е чисто политическо решение. Това каза икономистът от "Индъстри Уоч" Георги Стоев в предаването "Нещо повече".

Няма такова ниво на осигурителна тежест, което да осигури баланс на НОИ като бюджет, т.е. и в бъдеще голяма част от финансирането на НОИ ще идва от други данъци, а не от осигуровки и в общи линии депутатите трябва да решат тези данъци дали да се насочат към субсидия на БДЖ или към субсидия на друг сектор, или да отидат в джоба на пенсионера, така че чисто политически оправданието, че няма пари за пенсионери, защото няма осигурителни вноски не важи, каза още той.

Стига да има политическа воля да се съкратят безумните разходи в други сфери ще има пари и за пенсии и за други социални плащания, каза той.

Синдикатите имат два проблема. Първият е, че те не носят политическа отговорност. Вторият им проблем е, че не могат да смятат. Те твърдят, че са представителна организация, но не знам кой представляват, обясни той.

Реформи няма в бюджета. Добър показател е, че се предвижда разходите за заплата и издръжка да растат, обясни Стоев.

Председателят на Асоциацията на индустриалния капитал в България Васил Велев обясни, че за тази година приходите ще са 300 млн. лв. по-малко отколкото се е очаквало да бъдат. Позицията на работодателите беше, че трябва по-бързо да се върви към намаляване на ранното пенсиониране, допълни той.

При този бюджет трябва да се помисли за буфери, каза Велев. Реформата не е само съкращения и механично преместване на звена. Предприемат се стъпки по отношение на промените в начина на заплата. Това ще доведе до повишаване на ефективността на администрацията, каза още председателят на Асоциацията на индустриалния капитал в България.

[Вестник Класа](#)

✓ Тодор Димитров, зам.-председател на правната комисия в Народното събрание: Създаването на специализиран съд за фалитите на фирми не е обосновано

http://www.klassa.bg/news/Read/article/186981_%D0%A2%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D1%80+%D0%94%D0%B8%D0%BC%D0%B8%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%B2%2C+%D0%B7%D0%B0%D0%BC-%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B4%D1%81%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%BB+%D0%BD%D0%B0+%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D0%B0%D1%82%D0%B0+%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D1%81%D0%B8%D1%8F+%D0%B2+%D0%9D%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%BE%D1%82%D0%BE+%D1%81%D1%8A%D0%B1%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D0%B5%3A++%D0%A1%D1%8A%D0%B7%D0%B4%D0%B0%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B5%D1%82%D0%BE+%D0%BD%D0%B0+%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%86%D0%B8%D0%B0%D0%BB%D0%B8%D0%B7%D0%B8%D1%80%D0%B0%D0%BD+%D1%81%D1%8A%D0%B4+%D0%B7%D0%B0+%D1%84%D0%B0%D0%BB%D0%B8%D1%82%D0%B8%D1%82%D0%B5+%D0%BD%D0%B0+%D1%84%D0%B8%D1%80%D0%BC%D0%B8+%D0%BD%D0%B5+%D0%B5+%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BE+

- Г-н Димитров, необходимо ли е създаване на специализиран съд за фалитите на фирми, за което настояват от Българската стопанска камара?

- Не. Това не е обосновано както от правна страна, така и от икономическа гледна точка, тъй като в условия на криза да създаваме чисто конюнктурно един специализиран съд, било то и за несъстоятелност - не мисля, че това е удачно. Още повече че тази криза е временна. След нейното отминаване този съд трябва да продължи да работи, а тогава обемът от дела няма да бъде толкова голям и тази необходимост ще бъде отпаднала. Така че, отговорът ми е – не. Може би трябва да се помисли за специализирани състави. Към настоящия момент в повечето съдилища има такива състави от съдии, които разглеждат изцяло или преобладаващо търговските дела.

- Като решение на проблема от Асоциацията на индустриалния капитал предлагат създаване на специализирани отделения в съдилищата...

- ...По принцип е добре да има по-тясна специализация, за да има по-високо качество и ниво на правораздаването. В тази връзка е нормално и логично да има специализирани състави, които да работят преобладаващо по проблеми с търговска несъстоятелност, тъй като несъстоятелността е специфична материя. Наистина е добре там да има специализация на магистратите. Отново казвам, че в повечето съдилища има колеги, които преобладаващо работят с търговска несъстоятелност, което смятам за правилна практика, за работа в правилната посока. Така постигаме едно доста добро и високо ниво на правораздаване. Още повече че несъстоятелността изисква бързи и адекватни решения. Там сроковете са много кратки и магистратът трябва да има повече опит.

- Да, но мотивите на Българската стопанска камара да настояват за създаване на специализиран съд в тази област са свързани с усложнената процедура и забавяне на делата, което създава допълнителни пречки?

- Тук може би се има предвид самото законодателство. Тази част на Търговския закон, която урежда несъстоятелността. Да, може би е добре да се направи една нова преоценка на нашата търговска несъстоятелност и евентуално да се търси съкращаване на процедурите. В това число може да се помисли въобще за отпадане на първата фаза от несъстоятелността – неплатежоспособността. Аз съм сигурен, че ако погледнем в практиката, много малко неплатежоспособни дружества са стигнали до оздравяване и респективно тази фаза е имала своя смисъл. Възможно е, разбира се, след като се видят империчните данни, да се направи една преоценка и съответно да се направят законодателни промени по отношение на несъстоятелността. Тоест много по-бързо да приключват тези търговски дела.

- С други думи, смятате, че може да се направят корекции на съществуващата нормативна база?

- Да. Според мен могат да се направят корекции и мисля, че е добре да се направят такива. Преди това обаче трябва да има много сериозен, задълбочен анализ и имперични данни, за да могат да се направят промените в тази част на Търговския закон, така че наистина да доведат до една ефективност на процеса. Респективно кредиторите по-бързо да могат да получават своето от несъстоятелността и изобщо правораздаването да стане по-ефективно.

- Доколкото разбирам в момента в Народното събрание нямате предложения за подобни промени в наличната нормативна база?

- Не. Към настоящия момент нямам информация да има внесени предложения за такива промени. Но пак казвам, първо, трябва да се направи задълбочен анализ, преди да се внесат такива промени.

- От кого и как трябва да се направи подобен анализ?

- Според мен, трябва да се проведе една широка дискусия с магистрати, включително със стопанската камара и други организации, които имат отношение към процеса на търговската несъстоятелност, с работодатели, за да може този процес да бъде погледнат от всички страни. Да се анализира правно-икономически, за да може да се направят адекватни промени, които на практика да сработят. Мое лично мнение е, че може да се помисли въобще фазата на неплатежоспособност да не е необходима в нашата търговска несъстоятелност, тъй като аз мисля, че тя е доста неефективна. Това показват империчните данни. На практика с нея много рядко се стига до оздравяване на предприятията, а тя наистина бави много самата търговска несъстоятелност.

- По ваша преценка колко време е необходимо да се направи този анализ и проведе споменатата дискусия?

- Не може да се каже прецизно. Въпрос на организация е. Стопанската камара би могла да поеме тази инициатива. Този въпрос трябва да бъде насочен към тях. От тях зависи колко бързо ще направят нужните форуми, за да се стигне до съответните изводи.

- Досега имали ли сте срещи с представители на бизнеса, на които е обсъждан този проблем?

- Специално по проблематиката на търговската несъстоятелност не съм имал такива срещи, но съм готов, ако има такава инициатива, да проведем тази дискусия.

- Как ще коментирате лансираната идея за разширяване на възможностите за арбитражно разрешаване на търговските спорове с възложители на обществени поръчки. Това ще ускори ли съдопроизводството?

- Що се касае до обществените поръчки, смятам, че не е удачно да бъде прилаган арбитраж. Арбитраж има и сега, но по всички други търговски спорове, ако има съответните клаузи и желание на страните. Не мисля, че по отношение на обществените поръчки е удачно те да подлежат на обжалване пред арбитраж. Арбитраж има тогава, когато и двете страни в процеса са подписали такава арбитражна клауза. При други случаи всички дела се разглеждат от другия съд.

- От бизнеса искат също създаване на механизъм на парламентарен борд, който да ограничи законодателните инициативи и да доведе до намаляване на новите закони и поправките в наличните. Споделяте ли подобно становище?

- Разбирам, но в крайна сметка законодателят е разписан в конституцията. В тази посока не мисля, че ще има мнозинство за промяна на конституцията. Такъв борд на практика няма как да бъде сформиран и приет. Иначе разбирам идеята. Тя е добра – да се променят колкото може по-малко законите. В същото време сега действително има много динамични промени, които бизнесът трудно следи. Времената са такива - динамични. Имаме синхронизиране. Много промени са свързани със синхронизиране на нашето законодателство с европейското. Няма как да живеем в динамични времена, а законите ни да се променят бавно.

- В този ред на мисли се предлага оценка на въздействието на предложените за приемане нови закони?

- Върху това предложение може да се помисли. Действително има логика да се прави оценка на въздействието на всеки законопроект. Приемам това предложение за резонно, но също е необходимо предварително да се направи сериозен дебат. Тоест дали ще бъде задължително това изискване за всеки законопроект да има такава оценка за въздействие, или само при определени промени в законодателството, които наистина оказват сериозно влияние върху определени среди.

- Как би могла да се направи такава оценка?

- Първо, трябва да има сериозен дебат. Да се прецени точно как ще се прави тази оценка за въздействие. При всички положения няма как да я правят само народни представители. Трябва да има и външни експерти по промените, за които трябва да се направи оценка. Ако става дума за сферата на бюджета, финансите – трябва да са бюджетари и финансисти. Ако са в сферата на търговската несъстоятелност – юристи и бизнесмени. Възможностите са много. Много важен е въпросът дали тази оценка за въздействие ще бъде задължителна.

- Бихте ли поел подобна инициатива?

- Не бих поел личен ангажимент да подема такава инициатива, но бих могъл да участвам в един сериозен дебат.

- Как приемате предложението за създаване на публичен регистър на дарителите на държавни институции, който да е свързан с регистъра на обществените поръчки?

- Разбирам, че с това се цели разсейване на съмнения относно прозрачността при разпределянето на обществените поръчки, но и в момента има възможност да се установи наличието на такъв конфликт на интереси. Не мисля, че е резонно да се създават регистри по определени казуси.

***

Важни обществено-икономически и политически теми

[Вестник Класа](#)

✓ **Повишават възрастта за пенсиониране с една година**

http://www.klassa.bg/news/Read/article/187050_%D0%9F%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%88%D0%B0%D0%B2%D0%B0%D1%82+%D0%B2%D1%8A%D0%B7%D1%80%D0%B0%D1%81%D1%82%D1%82%D0%B0+%D0%B7%D0%B0+%D0%BF%D0%B5%D0%BD%D1%81%D0%B8%D0%BE%D0%BD%D0%B8%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%B5+%D1%81+%D0%B5%D0%B4%D0%BD%D0%B0+%D0%B3%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%B0

С една година се повишава възрастта за пенсиониране от 2012 година, стана ясно вчера. Увеличението ще е от 1 януари и ще се отнася както за мъжете, така и за жените. То засяга около 15 000 българи. Сега жените у нас се пенсионират на 60 години, а мъжете – на 63. Промяната се налагала заради дефицита в НОИ и осигуряването на възможности за промени на размера на пенсиите. Следващото повишаване на пенсионната възраст с четири месеца се планира за 2015 година. У нас възрастта за пенсиониране е по-ниска от средната, която се прилага за държавите - членки в ЕС, аргументират се от финансовото министерство. В Европа масово била разпространена практиката за пенсиониране на 65 години и България трябвало да компенсира това изоставане. От КНСБ заявиха, че не приемат намеренията на финансовото министерство за увеличаване на пенсионната възраст с една година от 1 януари 2012 г. От конфедерацията очаквали позицията на премиера Бойко Борисов относно изпълнението на споразумението за пенсионната реформа. Според лидера на КСБ Пламен Димитров хората няма да приемат безропотно тези действия. Той заяви, че синдикатите няма да отстъпят от заложените във вече постигнатото споразумение срокове за вдигане на стажа и възрастта за пенсия. Очаква се днес профсъюзът да вземе решение дали да организира протестни действия и стачки. Пенсионната система не може да бъде променяна всяка година, смятат в синдиката. Тя следвало да се проектира напред във времето и да не бъде изменяна от днес за утре. Според Пламен Димитров предишните добавки, дадени от финансовия министър, не фигурирали в споразумението за пенсионната реформа. По неговите сметки те са стрували 60 милиона лева тази година на бюджета на ДОО, а следващата година ще струват 90 милиона лева. Лидерът на КНСБ определи като лековат подхода на финансовото министерство, както и аргумента, че в момента няма пари и за да се вдигнат пенсиите, трябва да се повишат стажът или възрастта за пенсиониране.

[Вестник Капитал daily](#)

✓ **Без много дебати бюджет 2012 мина на първо четене**

<http://pari.bg/static/pdf/pages/06.pdf>

✓ **България не бърза с позиция в настъпилата евросуматоха**

<http://pari.bg/static/pdf/pages/08.pdf>

[Вестник Стандарт](#)

✓ **2012: Пътища и стабилна хазна**

<http://paper.standartnews.com/bg/article.php?d=2011-11-17&article=389317>

Повече пари за пътища, образование, наука и култура при запазване на финансовата стабилност на страната са заложили в бюджета за 2012 г. Основната ни задача е да продължим с политиката си на финансова стабилност, заяви вицепремиерът Симеон Дянков при обсъждането на бюджета за следващата година в парламента. По думите му през 2012 г. се очаква забавяне на растежа на цяла Европа и вероятността за рецесия в ЕС става все по-реална. Това ще се отрази и на ръста на износа ни. В тази обстановка ние трябва да действаме по-консервативно и да не допускаме рискове, категоричен е финансовият министър. Въпреки това в бюджета са заделени повече пари за съфинансиране на европрограмите. Секторите, които стимулират икономическия растеж - изграждането на пътна, екологична и комунална инфраструктура, науката и образованието, ще получат сериозна финансова подкрепа от оперативните програми на ЕС, заяви Дянков. Макрорамката за 2012 година предвижда ръст на икономиката от 2,9% и дефицит от 1,3% от БВП. Минималният размер на фискалния резерв се запазва на нивата си от тази година - 4,5 млрд. лв. Максималното съотношение на дълга към БВП е 19%, но не очаквам да достигнем подобно ниво, каза Дянков. По думите му причината да се заложи подобна стойност е да се позволи използването на дълга като допълнителен буфер. Този бюджет е по-добър от предходните, защото запазваме по-добра фискална дисциплина от повечето страни в ЕС, каза финансовият министър. Оттук нататък е въпрос на парламента какво и как да прекроява по бюджета. Приоритет напред ще бъдат секторите образование и наука, а по-малко средства да отиват за сигурност, където и сега са доста, обясни Дянков. Държавният бюджет за 2012 г. беше приет на първо четене с гласовете на ГЕРБ, РЗС и един депутат от "Атака". "За" гласуваха 127 народни представители, а 82 бяха против.

Дискусията обаче беше ожесточена, като в един момент спорът между депутатите мина на ниво "магарешки винетки". Темата повдигна червеният депутат Димчо Михалевски, според който избиратели са коментирали, че са им взели хляба, но са им въвели магарешки винетки (чипове, които се въведоха задължително за магаретата). Няма да коментирам магарешки винетки, но не е справедливо обвинението, че правителството няма да може да усвои заложените за 2012 г. европейски средства, каза министърът по усвояване на еврофондовете Томислав Дончев. По думите му през 2012 г. парите от Европа ще се усвоят, както е станало през последните две години. 2010 и 2011 г. са първите, през които изплатените средства от еврофондовете са по-големите от вноските на страната за ЕС. От БСП предупредиха, че твърде позитивният бюджет може да ни върне към "постния буламач" от 2010 г., който беше актуализиран. От Синята коалиция настояха за нулева ставка при реинвестиране на печалбата, намаляване на данъка за едноличните търговци до 10%, електронните услуги да са 10 пъти по-евтини от останалите и персонална отговорност на всеки министър, който не успее да усвои заложените му евросредства.

✓ Пестим от страх

<http://paper.standartnews.com/bg/article.php?d=2011-11-17&article=389279>

Безспорно ясно е, че бюджетните приходи, имайки предвид българската данъчна система, която зависи основно от косвени данъци, е пряко свързана с вътрешното потребление и не толкова с експорта. Тоест до много голяма степен приходите зависят от това какво ще се консумира вътре в страната. Не трябва да се пропуска, че големият резерв за растеж на потреблението у нас всъщност не е крайно, а инвестиционно потребление. Нови инвестиции, оттам покупка на сгради, на машини, строителство и т.н. Трябва да се има предвид, че и в момента потреблението в последните 5 тримесечия расте. Проблемът на българската икономика не е, че домакинствата не харчат. Големата разлика със ситуацията преди кризата е, че инвестициите спадат. Там съответно има голям резерв да има по-голям растеж и оттам да се промени икономическата картина.

Очевидно е, че българската икономика има ръст. Очевидно е, че каквото и да си говорим за тази паника с дълговата криза, тя не е дошла в третото тримесечие. Глупостите как тези неща са сринали растежа в България просто не са верни. Те се случиха в края на октомври и през ноември. Могат да влияят по-скоро върху това, което ще се случва през четвъртото тримесечие на 2011 и първото тримесечие на 2012 г. Нормално е българите да се чувстват несигурни да не харчат в такова време на реформи. Здравословно е да се чувстват несигурно и да се опитват да се адаптират към непрекъснато променящия се свят. Подобни икономики, които лесно се адаптират и се променят, проспират в цивилизацията.

Иначе аз не виждам никакви драматични изменения или реформи в администрацията. Заложените разходи за заплати, като ги сметнем и с осигуровките, така или иначе нарастват спрямо тази година. Правителството ще плати повече за заплати в публичния сектор, отколкото плаща тази година. На макрониво няма съществена промяна. Вероятно ще се съкратят тук-там някои хора, но парите за заплати и осигуровки в този сектор нарастват. Микрореформи има тук-там, но като цяло не можем да кажем, че има свиване на заплащането в публичната сфера. Няма свиване на разходите за пенсии, а напротив. Със сигурност при всяка реформа и във всяка една криза е абсолютно естествена реакция хората да обмислят и да действат по-благоразумно. Но нека да не забравяме, че това, че хората спестяват, е хубаво в дългосрочен план. Тези спестявания могат да се използват за инвестиции. Проблемът не е, че хората си държат парите в банките. Проблемът е, че банките и другите финансови институции не намират в какво да ги вложат и как да ги инвестират, така че да печелят. Ако има добри проекти, банковият сектор ще реагира много бързо. Така тези пари, които домакинствата спестяват, като не си купуват хладилници, телевизори или мебели, ще се превърнат в банков кредит за машини и за трактори, ако разбира се, има достатъчно добри фирми кредитоиискатели.

[Вестник 24 часа](#)

✓ 3 неща, които бутат нагоре пенсионната възраст

<http://www.24chasa.bg/Article.asp?ArticleId=1116270>

През последната седмица ставаме свидетели на странни дебати. Например в БДЖ дебатът не е дали да се съкращават работници или не - тезата на синдикатите е, че съкращения трябва да има, но те трябва да се случат за 1-2 години, докато ръководството иска да ги направи веднага. Това е безсмислен дебат, щом има нужда от реформи, те трябва да се направят веднага, отлагането не помага на никого.

Нещо подобно става и с пенсионната възраст. Очевидно нещата вървят към вдигане и миналата година синдикатите подкрепиха тази мярка, но с условието, че това ще става постепенно. Правителството иска да изтегли част от това повишение и да го приложи веднага. Това също е безсмислен дебат - за повечето хора няма значение дали пенсионната възраст ще се вдигне днес, или след няколко години. Като ще се вдига, по-добре да стане веднага и да се свърши с темата.

В някои страни, като Швеция, това става автоматично. Размерът на пенсиите и възрастта за пенсиониране автоматично се регулира, така че пенсионната система да е балансирана. Например, когато броят на работещите намалява и населението застарява, резултатът е по-ниски пенсии и/или по-висока възраст за пенсиониране (всеки човек сам избира кое предпочита). Вместо да се водят безсмислени дебати, системата действа автоматично. Това дава възможност на обществото да се съсредоточи върху важните въпроси.

Кои са важните въпроси?

Първо, заетостта - или по-точно съотношението между работещи и пенсионери. В България съотношението е лошо и се влошава още повече. Ако това не се промени, пенсионната възраст ще трябва да се вдига не с 1-2 г., а с 10 или повече.

Други европейски страни постигнаха растеж на заетостта в резултат на бюджетна дисциплина, структурни реформи, подобряване на бизнес средата, привличане на инвестиции. Ние трябва да направим същото. Чрез повече реформи трябва да привлечем инвестиции, които ще създават работни места. Това би подпомогнало значително домакинските бюджети, би внесло повече пари в бюджета и НОИ и би облекчило системата за социални помощи. И, не на последно място, ще подобри сериозно съотношението между работещи и пенсионери.

Второ, сивата икономика - или по-точно укриването на доходи. Няма магическо копче, което да натиснем и да премахнем сивата икономика, въпреки че постоянно се пробват различни идеи. Нужен е по-систематичен подход, който да влияе както на стимулите, така и на възможностите за укриване.

Например очевидно е, че е трудно да има сива икономика при електронните разплащания и разплащанията с карти. Тук държавата има голяма роля, тъй като тя е най-голямата структура в България - ако правителството масово въведе електронни и картови плащания на своите гишета, това ще бъде голяма стъпка към разширяването на електронните плащания в икономиката.

В допълнение, за да имат стимул да си плащат осигуровките, хората трябва да получават нещо насреща - по-добра здравна услуга, по-добри очаквани пенсии, майчински и т.н. Не може да има уравниловка. Който укрива доходи не бива да получава същите осигурителни права както този, който си плаща всичко - например не може 5 г. да укриваш доходи и след това да получаваш високи помощи на базата на няколко месеца вноски. В здравната система това е свързано с неосигурените, а в пенсионната с липсата на достатъчно диференциация между пенсиите.

Трето, важен въпрос е емиграцията. Ако хората продължават да емигрират, демографията ще се влошава и оттам пенсионната система. Обратно, съвсем различно би било, ако българските емигранти започнат да се връщат - така те ще работят, ще произвеждат, ще внасят вноски в бюджета и ще бъде много по-лесно да се балансира пенсионната система. За да се връщат емигрантите, България трябва да стане добро място за живеене, с по-добри публични услуги, образование и здравеопазване, с повече и по-високо платени работни места. Т.е. имаме нужда от цялостна реформа и пренареждане на приоритетите. Както се вижда от други страни в ЕС, това е трудно и амбициозно, но съвсем възможно. Вестник Сега

✓ Бюджет 2012: ако не знаеш къде отиваш, никога няма да стигнеш

<http://www.segabg.com/online/new/articlenew.asp?issueid=10581&sectionid=5&id=0000901>

Представеният проект на държавен бюджет за 2012 г. повдига много въпроси и дава много малко отговори. Натрапва се усещането за дефицит на професионализъм. Виждаме технократското комбиниране на числа, без осъзнаване на движещите сили на прогреса, без опит за формулиране на адекватна макроикономическа политика.

Как (не) се прави бюджет

В доклада към бюджета има пространни описания на социално-икономическата обстановка в чужбина и у нас. Читателят научава КАКВО се е случило и КАКВО очакват да се случи авторите на документа, но старателно се избягва въпросът ЗАЩО нещата се случват. Изобилстват оправдания със световната финансово-икономическа криза, без опит за обяснение и осмисляне на конкретните й проявления на национална почва. Напълно отсъства анализ и оценка на ефекта от прилаганите политики и мерки - доколкото ги е имало - за противодействие на негативните процеси и за стимулиране на развитието.

Преди да пристъпи към съставянето на годишен бюджет, правителството трябва да се ангажира с детайлна прогноза за макроикономическите показатели за следващите три години. То е длъжно да се постарее максимално дълбоко да си изясни вероятните и възможните плюсове и минуси в перспективното развитие и на този фон да проектира своите макроикономически решения и ходове. Изработването на такава прогноза не е формално изискване, то е условие за насочване към възможно най-добри управленски решения. Ако тази основа липсва, къде тогава отива правителството, накъде води държавата?

Формално макроикономическа прогноза има

Тя е приета с РМС №246 от 15 април т.г. Но от април насам тази макрорамка търпи сериозни корекции и макар че официално актуализация няма, почти всички основни параметри са променени. В РМС-то са предвидени 4.1% прираст на БВП за 2012 г., докато в доклада към проектобюджета се посочват 2.9%, а министри вече говорят за 1 и дори за 0%.

Величината на БВП е коригирана от 80.8 млрд. на 81.6 млрд. лева. Курсът долар/лев е променен от 1.49 на 1.39.

Дефицитът по консолидираната фискална програма е свит от 1.5% на 1.3% от БВП. Приходите в КФП са понижени от 28.9 на 28.7 млрд. лева, а разходите - от 30.1 на 29.8 млрд. лв. Тези корекции в бюджетната прогноза всъщност не са санкционирани от МС. Остава под въпрос дали и доколко всички тези числа са обвързани помежду си.

В доклада към бюджета има очаквания за оживление на инвестиционната дейност, но не се посочват конкретни управленски въздействия за стимулирането на този процес. Формира се впечатлението, че нещата ще се оправят, защото са тръгнали да се оправят, но тогава възниква въпросът какви ще бъдат функциите на макроикономическото управление?

Авторитетни европейски учени установяват, че за 2008-2010 г. делът на икономиката в сянка у нас е около една трета от БВП. Ситуацията не се променя и през 2011 г. По този показател България заема неблагоприятното първо място сред страните членки на ЕС, а международната организация "Трансперънси интернешънъл" оценява нашата страна като най-корумпираната в ЕС, като през 2008-2010 г. корупцията се разраства в сравнение с 2002-2007 г.

До средата на текущата година са усвоени около 2.5 млрд. евро от заделените за България еврофондове, т.е. едва една четвърт. Примерно същата сума (2.3 млрд. евро) е изнесена от страната за 2009-2011 г. (първото полугодие) от български фирми и граждани. Същевременно

чуждестранните инвеститори упорито избягват нашата страна,

независимо от примамливо ниското равнище на двата доходни данъка у нас. Това е определено негативна оценка за България и тя не е следствие от някаква световна криза, а си е чисто наше вътрешно "постижение" в резултат на вътрешната макроикономическа политика. Защо не погледнем съседна Турция, която незнайно как съумява да осигурява реални средногодишни темпове на прираст на БВП за 2010-2011 г. от около 8%!

Правителството не може да бяга от важните теми. То трябва да обясни защо едва след възникването на кървави ексцесии и неимоверно социално напрежение се установи, че всички сгради на т.нар. Цар Киро са незаконно построени. Кои са хората и институциите, допуснали това беззаконие, и защо толкова дълго време остават неназовани и ненаказани? И колко още такива проблеми съществуват, към чието разрешаване вероятно ще се пристъпи едва след случването на нещо необичайно и нежелано?

Недопустимо е да се оправдават и мотивират промени в развитието на националната икономика чрез привеждане на оценки на ЕС, както се практикува напоследък у нас. Икономическата и управленска логика изисква ЕС да формира своите предвиждания за развитието на българската икономика въз основа на вижданията и политиката на вътрешното за страната макроикономическо управление, а не МФ да формира своите предвиждания според оценките на ЕС. И бюджет 2012, и цялостното поведение на правителството напомнят за китайската мъдрост: ако не знаеш къде отиваш, никога няма да стигнеш.